

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Hazine ve Maliye Bakanı Sn. Mehmet Şimşek tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İktüzüğünün 96 ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Rahmi Aşkın TÜRELİ
İzmir Milletvekili

Resmi Gazetede yayımlanan bilanço verilerine göre Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 2023 yılında 818,2 milyar TL zarar etmiştir. Yazılı ve görsel medyada söz konusu zararın “Kur Korumalı Mevduat” uygulaması nedeniyle oluştuğuna dair haber ve yorumlara yer verilmektedir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın 2023 yılına ait 92. Hesap Dönemi Olağan Genel Kurul Toplantısı; Banka Meclisi ve Denetleme Kurulunun 2023 hesap yılına ait raporlarının okunması ve görüşülmesi, 2023 yılına ait bilanço, kâr ve zarar hesabının onaylanması, Banka Meclisi üyelerinin ve Denetleme Kurulunun ibralarının yapılması gündemiyle 30 Nisan 2024 Salı günü gerçekleştirilecektir.

Dünyada Merkez Bankaları kâr amacı güden kuruluşlar olmayıp, Merkez Bankalarının kar veya zarar etmesinden çok nihai hedefine ulaşıyor olabilmesi önemlidir. Bununla birlikte, 2023 yılında tüm ticari bankalar istisnasız yüksek kar açıklarken, ticari bankalara bankacılık hizmeti sunan ve likiditenin ülkedeki ana kaynağı olan Merkez Bankası'nın zarar etmesi ancak, ana faaliyet alanının dışındaki faaliyetlerindeki artışlar ile açıklanabilir.

Söz konusu tarihi zarar tutarı; temel amacı “fiyat istikrarını sağlamak” olan ancak Cumhurbaşkanının “Faiz sebep, enflasyon neticedir” değerlendirmelerin etkisinde kalarak karar bağımsızlığını kaybetmiş durumda bulunan Merkez Bankası'nın mevcut konumunun da sorgulanmasını gerektirmektedir.

Bu çerçevede;

1. Yazılı ve görsel medyada yer alan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının 2023 yılında 818,2 milyar TL zarar ettiği yönünde yer alan haberler doğru mudur?

2. Söz konusu “tarihi zarar” iktidarın uyguladığı yanlış ekonomik politikaları perdelemek için ‘çok parlak enstrüman’ diye topluma sunulan “Kur Korumalı Mevduat” uygulaması nedeniyle mi gerçekleşmiştir?
3. Merkez Bankası’nın bu tutarda zarar etmesinin 2023 yılı içinde sürekli olarak rezerv paranın büyümesi anlamına geldiği ve bu durumun sistemde likidite fazlasının bir problem haline gelerek para politikası etkinliğinin azalmasına neden olduğu yönündeki tespitlere katılıyor musunuz?
4. Söz konusu uygulama nedeniyle 2022 ve 2023 yıllarında Merkez Bankası kaynaklarından yapılan net ödeme tutarı ne kadardır? Bu ödemeler Merkez Bankası kayıtlarında hangi hesaplarda muhasebeleştirilmektedir?
5. Bu zarar karşılığında Hazine tarafından Merkez Bankası’na herhangi bir kaynak aktarımında bulunulacak mıdır?
6. Bu zararın devlet hazinesi bakımından birkaç yıl sürecek kurumlar vergisi ve kar transferi kaybına neden olacağı konusundaki tespitler konusundaki düşünceniz nedir?
7. Bu ödemelerin günümüz Türkiye’inde mevduat sahipliğinin dağılımı dikkate alındığında bir servet transferi anlamına geldiği yönündeki görüşlere katılıyor musunuz?
8. Günümüz kurları ile hesaplandığında hali hazırda yaklaşık 69 Milyar Doları bulan “Kur Korumalı Mevduat” uygulamasını ne zaman ve nasıl sonlandırmayı düşünüyorsunuz?
9. Söz konusu zararın sebebinin tespiti ve sorumluların ortaya çıkarılması amacıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası bünyesinde herhangi bir teftiş, araştırma, inceleme ve soruşturma çalışması yaptırmayı düşünüyor musunuz?